

Fodring for sundhed!

Af Christina Fensholt-Hansen, ATR Grovvarer

Vi har et stort ansvar for at producere foder, som overholder de givne normer i Danmark og som, endnu vigtigere, indeholder råvarer af høj kvalitet. Ingen mesterkok kan lave et gourmetmåltid uden gode råvarer. Råvarekvalitet er et ansvar, som både landmand og foderstof deler.

Korn er den råvare, der indgår med den største andel i foderet. Ud over naturens mange luner, er der en del faktorer, som heldigvis kan påvirkes. På marken er faktorer som gødskning samt rettidig plantebeskyttelse afgørende for, hvor god en kornråvare vi høster. Derefter er det oplagringen af kornet, som kan få afgørende betydning. Alt for ofte viser det sig, at man for sent får gjort nødvendige tiltag omkring beluftning/tørring af kornet. Har man ikke de fornødne lagerforhold, skal kornet sælges i høst og køres til foderstofflen.

I denne artikel har vi samlet, både velkendte og nye tiltag for "bedst practice". Den omhandler forskellige fodringsprincipper, struktur i foder, råvarer, som vi ved, har gavnlige effekt på vore produktionsdyr samt et udvalg af tilsætningsstoffer, som har en dokumenteret positiv effekt.

Grundstenene for et sundt produktionsdyr lægges den dag, dyret kommer til verden. Sunde stærke søer er blevet fodret efter en bevidst strategi om, at opvækstperioden lægger til grund for de præstationer, de kan opnå. Det samme gælder sådan set også for slagtesvin, hvor der tydeligst ses effekt på foderudnyttelse, kødprocent og ikke mindst dødelighed. Man kan fodre sig ud af mange problemer, men man kan også fodre sig til svage dyr med kroniske skader!

"Best Practice" og nye tiltag på foder

Sunde råvarer sikres i første omgang via QS-systemet i Tyskland, derudover laver vi specielle tiltag på so- og smågriseblandinger for hvede og byg.

- Smågrisehvede skal ligge med et stabilt proteinindhold mellem 11 og 12% protein.
- Hvede og byg til søer og smågrise bliver rensset og derefter sorteres små og knækede/beskadigede kerner fra, da vi ved, at små og beskadigede kerner er mere modtagelige for sygdomme og dermed også mulige toxiner.

Smågrisediarréer giver anledning til et forhøjet medicinforbrug. Syge dyr skal naturligvis behandles, men med fare for at der udløses Gult Kort, har ATR Grovvarer udviklet et "Grønt Kort"-koncept for fodring af smågrise i besætninger, som kører på en knivsæg, når det handler om diarréer. Grundtanken er:

- Flere forskellige proteinkilder som f.eks. HP300, kartoffelproteinkoncentrat og mælkepulver.
- Meget lille andel af afskallet sojaskrå (smågrise fra 7-20 kg).
- I nogle tilfælde lavere proteinindhold, men når smågrisene kan tåle blandingen, kan man stadig opretholde normal diarrénorm på protein og aminosyrer.
- Husk man kan ikke fodre sig ud af overbelægning i stalde, for få ædepladser osv.!

Sund mave-/tarmkanal = sunde dyr!

- Tag stilling til struktur allerede hos smågrisene – der er mulighed for gøre noget for at øge andelen af fysisk grov struktur i blandingerne. Mange tænker foderudnyttelse, men faktum er, at der ses en stigning i antallet af smågrise og slagtesvin med mavesår – typisk hvis smågrisene går for længe på fint formalet foder. Er du en af dem, der modtager grise, som vejer op mod 40 kg?
- ATR har mulighed for at lave 5mm piller (normalt 3,2 mm). Foderet formales og

varmebehandles som normalt, derefter presses kun én gang i en 5 mm pille (normalt presse to gange: 5 mm -> 3,2 mm). Dette betyder, at man i højere grad bibeholder noget struktur intakt. Vi kalder det "forpressede piller", og det bruges oftest i forbindelse med sofoder.

- Man kan ikke genoprette kroniske skader, og derfor er det så vigtigt at producere sunde polte, som kan blive stærke søer (soddeligheden i nogle besætninger er stadig alt for høj!) og at producere sunde smågrise, som kan præstere topresultater som slagtesvin.

Tilsætningsstoffer vi tror på!

- Syrer: ATR kører primært med Formi©, Benzoesyre samt Calciumformiat, hvor den sidstnævnte er et syresalt og de andre to rene syre produkter. Afhængig af formålet med syretilsætningen vurderes, hvilket af produkterne man bør vælge.
- Triple P: et probiotika som tager udgangspunkt i BioPlus2B, som er kendt af de fleste. Derudover indeholder Triple P gærceller, som har evnen til at binde skadelige stoffer, f.eks. de giftstoffer, der produceres af E. Coli, og som forårsager diarréer hos smågrise.
- Actigen: gærprodukt som binder og fjerner sygdomsfremkaldende bakterier. Specielt effektiv mod E. Coli og salmonella.

Danske grise har et meget ens genetisk potentiale og burde derfor kunne fodres helt ens – virkeligheden er dog en anden, hvor sundhedsstatus, fysiske forhold samt management spiller en afgørende rolle. Gør dig selv, som svineproducent den ulejlighed at undersøge mulighederne for den optimale foderstrategi i netop din besætning. Vi har den vision, at sælgeren af foder skal være fagligt rustet til, sammen med dig, dyrlægen og konsulenten at kunne træffe et bedre valg – vi har ikke råd til at lade være! Mulighederne er til stede for at du kan vælge "fodring for sundhed"! ■